BOTLATÓKÖVEK A BUJTOS UTCÁN

Március 21-én újabb két botlatókövet helyeztek el Nyíregyházán, a Bujtos utcán, az egykori 13. sz. ház ma már üres telke előtt. (A városban 2016. augusztus 10-én 8 helyszínen 25 követ épített be Gunter Demnig.) A 26. és 27. stolpersteine-t az Auschwitzban meggyilkolt textilkereskedő, ***Freund Zsigmond és felesége*** emlékére helyezték el. Az emlékállítást egy 24 éves nyíregyházi fiatalember, ***Diószegi Dávid*** kezdeményezte, aki még gimnazistaként, 2018-ban két iskolatársával ezüstérmet szerzett egy országos versenyen, melyet a Raul Wallenberg Egyesület hirdetett meg. Ekkor került kapcsolatba a nyíregyházi zsidóság történetével és Freund Zsigmond Izraelben élő leszármazottaival. A botlatókő elhelyezése Dávid ötlete volt, ő maga járt el az ügyintézés folyamatának minden fázisában. Az Izraelben élő leszármazottak örömmel és hálával fogadták ezt a nemes gesztust, s idén májusban személyesen is ellátogatnak Nyíregyházára.

A botlatókövek elhelyezése ünnepélyes keretek között zajlott. ***Dr. Ulrich Attila,*** Nyíregyháza MJV alpolgármestere elmondta, hogy nagyon fontos a holokauszt áldozataira való emlékezés, melynek egyik formája szerte Európában a botlatókövek elhelyezése. Nyíregyháza önkormányzata segíti, támogatja ezeket a kezdeményezéseket. ***Kirschner Péter***, a MAZSIKE elnöke többek közt arról beszélt, hogy ezekkel a botlatókövekkel, melyeken az áldozatok neve, adatai szerepelnek, visszaadjuk nekik a haláltáborokban elvett személyiségüket, s a botlatókövekkel egy-egy település visszafogadja őket.

MEGEMLÉKEZÉS A HOLOKAUSZT80 EMLÉKÉV ALKALMÁBÓL

Megrendítő élményben volt része április 17-én a Váci Mihály Kulturális központ hangversenytermében összegyűlt nagy számú közönségnek. A HOLOKAUSZT80 emlékév megnyitásaként tartottak megemlékezést, melynek részeként ***Pilinszky János KZ-oratóriumát*** adták elő a ***Debreceni Színjátszó Stúdió Független Színház művészei***. A rendezvényt a Nyíregyházi Zsidó Hitközség szervezte.

Färber György elnök köszöntőjében külön üdvözölte a megemlékezésen megjelent ***Markovits Gyula*** bácsit, aki 18 évesen élte túl a holokausztot.

Dr. Ulrich Attila Nyíregyháza MJV alpolgármestere emlékező beszédében visszatérő gondolatként jelent meg az „ember embernek farkasa” metafora, melynek szomorú jelentését sajnos nemcsak a múlt történései, de a jelenünk eseményei is igazolják. Az emberiség nem tanul a tragédiákból, melyek végigkísérték történelmünket – fogalmazta meg a szónok. Ezért van szükség arra, hogy emlékezzünk, és emlékeztessük a fiatalokat is a múltra, hiszen ma már 80 esztendő telt el a holokauszt óta, de ahogy múlik az idő, egyre távolabb kerül az újabb generációktól, hiszen már nem lesznek tanúk. Azért kell emlékezni és emlékeztetni, hogy szembesülve a történtekkel, mi magunk jobbá váljunk, megtanuljuk megbecsülni az értékeinket, és tisztább legyen a világ.

Weisz György újságíró személyes hangú beszédében fájdalmas emlékként idézte föl, mit élt át családja 1944-ben, mely történéseknek kiindulópontja Bököny, a szabolcsi kis falu volt, a végpontja pedig Auschwitz. Szülei visszatértek a haláltáborból, ő másodgenerációs holokauszt-túlélő, akinek gyerekkorában azonban sem édesapja, sem édesanyja egyetlen percig nem beszélt az átélt borzalmakról, egyetlen percig nem éreztették vele, hogy neki ezt tudnia kellene. De – hangsúlyozta – emlékezni kell, emlékezni kötelező, hogy hasonló sohase fordulhasson elő, hiszen a világ jelenleg is forrong. Minden ma élő magyar, az egész magyar nemzet felelős azért, hogy tanuljon a történelemből.

A két beszéd nagyon jól megteremtette a hallgatóságban az ezután következő Pilinszky-oratórium befogadásának értelmi és érzelmi alapjait. Maga Pilinszky a mű egyik kéziratára a következőket írta: *A szöveg a valóság három síkját érinti, akár egy gyászmise. Megemlékezés, történés és játék: egyenlő érvénnyel hat benne. Ezért a különböző hőfokok is keresztezik egymást: egy-egy drámai kitörést lehűt a megemlékezés liturgiája; egy-egy hűvös mondatát kiemeli, hogy most történik; egy-egy sűrítést megszelídít a játék naiv hangja.*

A szereplők: halottak. De mint színészek: élők. Egyek közülünk. Drámájuk – egymás közti drámájuk – lényegében nincsen. Mondataikat egyetemes sorsuk szerkeszti mégis egybe, a közvetlen kapcsolatnál szigorúbb kapcsokkal.”

Döbbenetes erejű, szívszorító, szívbe markoló előadást láttunk ***Pinczés István*** Jászai Mari-díjas érdemes művész rendezésében. A nagyrészt gimnazistákból álló közönségre tett hatásról talán a később felcsattanó tapsnál is többet mondott az a némaság, ahogyan hallgatták a verssorokat és az a hosszú, mély, döbbent csend, ami az egész termet betöltötte, miután a darab végén elsötétült a színpad.

Méltó zárásként pedig ***Csatlós Tamás*** kántor imáját hallgattuk meg mindannyian fennállva és fejet hajtva a mártírok emléke előtt.

Urbán Terézia
A fotókat a szerző készítette